

59 דם הנמצא בחלל הלב. מבררת הגמרא: דם דאתי ליה מעלמא,
60 מהיבא אתי ליה – מהיכן בא דם זה ללב. מבארת הגמרא: אמר רבי
61 יודא, בשעה שהנשמה יוצאה מגוף הבהמה, מישרף שרף –
62 מושכת הבהמה את הדם בנשימתה מבית השחיטה אל הלב, ודם זה
63 שאינו מבשר הלב, אלא הוא בא מבית השחיטה, דינו ככל דם הנפש
64 שחייבים עליו כרת.
65 שנינו במשנה: דם שהנשמה יוצאה בו, תיבין עליו. בשעת שחיטת
66 הבהמה יוצא תחילה דם שחור, ואחר כך דם אדום, ושתיהם יוצאים
67 בשתייה, יוצא קילוח, ואחר כך מתחיל הדם לקלח בחוץ למרחוק,
68 ואחר כך שוב שותת הדם בשפיכה. הגמרא מבארת מה הוא הדם
69 שהנשמה יוצאת בו: איתמר – נאמר מחלוקת זו בבית המדרש,
70 איזהו דם תקנה שהנשמה תלוי בה, רבי יוחנן אמר, כל זמן
71 שמקלח הדם בחוץ, וזהו הדם השלישי, כמבואר לעיל. ריש לקיש
72 אמר, מטיפה המשחרת האחרונה ואילך, כלומר ממתני שמסתים
73 הדם השחור ומתחיל לצאת דם אדום, זהו דם שהנשמה תלויה בו.
74 הגמרא מקשה על ריש לקיש מברייתא: מיתבי, שנינו בברייתא,
75 איזהו דם תקנה שהנשמה יוצאה בו, כל זמן שמקלח. יצא מכלל
76 זה דם התמצית – דם המתמזה ונשפך מגוף הבהמה בסוף, מפני
77 שהוא שותת – נשפך בנחת, ואינו מקלח. ומאי לאו – האם אין כוונת
78 הברייתא שאפילו דם ראשון היוצא בתחילה, קודם הקילוח, ודם
79 אחרון היוצא לאחר הקילוח, דשותת היא, כדם התמצית דמי –
80 דינו דומה לדם התמצית, שאין זה דם הנפש, והתיבא דריש לקיש
81 – והרי זו קושיא על דברי ריש לקיש האומר שהדם האדום ששותת
82 לפני תחילת הקילוח הוא דם שהנשמה יוצאת בו.
83 מתרצת הגמרא: לא – אין זו כוונת הברייתא, אלא למעוטי דם
84 המשחרר היוצא בתחילה, שהוא שותת, אבל דם אדום ראשון, וכן
85 הדם האחרון, אף על גב דהוא שותת ואינו מקלח, היינו דם הנפש,
86 ורק הדם השחור ששותת בתחילה אינו דם הנפש.
87 ממשיכה הגמרא להקשות על ריש לקיש: מיתבי, איזהו דם ראשון
88 שהנפש יוצאת בו, כל זמן שהדם מקלח, יצא מכלל האיסור דם
89 ראשון שיוצא לפני הקילוח, ודם אחרון, שלאחר הקילוח, מפני
90 שהוא שותת, והתיבא דריש לקיש – וקשה מכאן על דברי ריש
91 לקיש האומר שהדם האדום שקודם הקילוח נחשב כדם שהנשמה
92 יוצאת בו. מתרצת הגמרא: אמר לך ריש לקיש, תנאי היא –
93 מחלוקת תנאים היא, מה נחשב כדם הנפש, דתניא בברייתא, איזהו
94 דם הנפש, כל זמן שמקלח, דברי רבי אליעזר. רבי שמעון אמר,
95 דם הנפש הוא מטיפה המשחרת ואילך, והיינו כדברי ריש לקיש.
96 הגמרא מביאה ברייתא בענין שם 'משקה' שיש לדם להכשיר את
97 הזרעים לקבל טומאה: תנא רבי ישמעאל – שנו בבית מדרשו
98 של רבי ישמעאל דרשה זו, נאמר בפסוק (במדבר כג כד) 'ודם תללים
99 ישחה', הרי שהדם שיוצא מן החללים, לאחר מיתתם, הוא הקרוי
100 משקה, פרמי לדם קילוח שהנפש יוצאת בו שאינו קרוי משקה, ולכן
101 אינו מכשיר את הזרעים לקבלת טומאה.
102 הגמרא מביאה ספק התלוי במחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש: בעא
103 מיניה – שאל ממנו רבי ירמיה מרבי יודא שאלה זו, אדם שתקין דם
104 לבחמה, וקיבל את דמה בשני כוסות, ושתה את שתיהן, מהו – על
105 איזו מהן חייב, והוסיף רבי ירמיה ואמר, על הכוס הראשון של הדם
106 שיצא מהבהמה, פשוט לי של דברי הכל חייב, כיון שיש בו את דם
107 הקילוח של הבהמה, שהנשמה יוצאת בו, אך הספק שלי הוא על
108 הכוס האחרון, מי מיתבי – האם הוא חייב עליו או לא.
109 אמר ליה רבי זירא, דין זה של הכוס האחרונה יהא תלוי בפלוגתא
110 דרבי יוחנן וריש לקיש, דאיתמר, תקין דם לבחמה וקיבל דמה
111 בשני כוסות, שבכוס הראשונה יש את דם הנפש ובכוס השנייה את
112 דם שלאחר הקילוח, ריש לקיש אמר, דם שתה את שתי הכוסות
113 בשתי העלמות חייב שתי הפאות, כיון שאף הדם שבכוס האחרונה
114 נחשב דם שהנשמה יוצאת בו, וכמו שאמר לעיל שמטיפה המשחרת
115 ואילך יש איסור, ואפילו בדם השותת, ורבי יוחנן אמר, אינו חייב
116 אלא אחת. על הכוס הראשונה שיש בה דם קלוח, אבל על השנייה

1 דפירש – באופן שפרש הדם מגוף האדם, וכי קאמר רב [ששת] שדם
2 אדם מותר לכתחילה, היינו ברלא פירש עדיין הדם מגופו. וחילוק זה
3 הוא ברתניא בברייתא, דם אדם שעל גבי כפר, נזררו לדם ואוכלו
4 לככר. אבל דם של בין השניים, מוצין ובלוע ואינו חושש.
5 הגמרא מביאה לשון אחרת בדברי רב ששת: איבא דמתני לה להא
6 דרב ששת על הרב דתניא – יש ששנו את דברי רב ששת על
7 ברייתא זו, שכן שנינו בה, יכול היית לומר לגבי חלב מהלכי שתיים
8 (-חלב אשה) שיהא האוכלו עובר בלאו, ומבארת הברייתא את
9 הסברא לומר כן. ודין הוא – והיה מקום ללמוד זאת בקל וחומר, מה
10 בהמה טמאה, שהקלטה במנעה – שאין בה טומאת נדה וזה,
11 הקמרתה בחלבה, לאיסורו, אם כן מהלכי שתיים – נשים, שהקמרתה
12 במנען לומר שהן מטמאות בזמן נדותן וזבותן, אינו דין – האם אין
13 זה קל וחומר שתתמיר בחלבן לאוסרו. תלמוד לומר – לכך נאמר
14 הפסוק 'וזה לכם הטמא' (ויקרא יא כט), ויש לדרוש ממנו שרק זה טמא,
15 והיינו הרצים המנויים בפסוק, ואין חלב מהלכי שתיים טמא, אלא
16 טהור. מבררת הברייתא: שמא אוציא מכלל האיסור רק את החלב
17 של מהלכי שתיים, כיון שאין איסורו שונה בכל, שהרי חלב בהמות
18 טהורות מותר, ולא אוציא מכלל האיסור את הדם של מהלכי שתיים,
19 ששונה בכל, שהרי אף דם בהמות טהורות אסור, ונאמר שדם אדם
20 יהיה אסור. תלמוד לומר 'וזה לכם הטמא', ללמד שרק זה טמא,
21 ואין דם מהלכי שתיים טמא, אלא טהור.
22 (אמר ליה) [אמר עלה] – ועל ברייתא זו אמר רב ששת, בחלב של
23 מהלכי שתיים, אפילו מצות פרוש אין בו, אלא מותר הוא
24 לכתחילה.
25 שנינו במשנה: דם הלב וכו' אין חייבים עליו.
26 הגמרא מבארת את אופן אכילת לב של בעלי חיים: תנן התם,
27 במסכת חולין (טו), הלב, קורעו ומוציא את דמו, ואם לא קרעו,
28 ואכלו כמות שהוא, אינו עובר עליו משום איסור אכילת דם.
29 הגמרא מבררת באילו בעלי חיים נאמר דין זה: אמר רבי יודא, אמר
30 רב, לא שנו – לא נשנה דין זה, שהאוכל את דם הלב אינו עובר,
31 אלא בלב של עוף, האילופין בו (-בדמו) ברת, ולכן אינו חייב
32 עליו, אבל לב של בהמה, דיש בו ברת, אסור לאוכלו ללא היצאת
33 דמו, ותיבין עליו ברת, כדון האוכל דם אסור.
34 מקשה הגמרא על רב: מיתבי, שנינו בברייתא, דם הטהול, דם הלב,
35 דם הכליות ודם אברים, הרי אלו בלא תעשה, אך אין בהם כרת.
36 דם מהלכי שתיים ודם שקצים ורמשים, אסור לאוכלם, ומכל מקום
37 אין תיבין עליו מן התורה, ומבואר בברייתא שבדם הלב יש רק
38 איסור לא תעשה, ושלא כדברי רב האומר שיש בו חיוב כרת.
39 מתרצת הגמרא: כי קתני – מה ששנינו בברייתא שאין תיבין עליו,
40 היינו על דם דיליה – על הדם שבלוע בבשר הלב עצמו, כי קאמר
41 רב – ומה שאמר רב שיש חיוב כרת על דם הלב, היינו על דם דאתי
42 ליה מעלמא – שנכנס לחלל הלב ממקומות אחרים שבגוף, וכמו
43 שיבאר להלן.
44 מקשה הגמרא על התיורין: כיצד ניתן לומר שהברייתא עוסקת בדם
45 הבלוע בלב עצמו, והרי דם דיליה – הדם שבלוע בבשר הלב עצמו
46 היינו דם אברים, וכבר מנתה זאת הברייתא כדבר בפני עצמו, ומוכח
47 שדם הלב האמור בברייתא היינו דם שבא לחלל הלב משאר הגוף,
48 ואף בו אין חיוב כרת.
49 חזרת הגמרא ומקשה על המקשן עצמו: ולישמעין – והלא אף
50 לדברך, שדם הלב היינו הדם שבא לחלל הלב, ואם כן אין
51 להקשות קושיא זו על דם הלב, אך עדיין קשה, מי לא קתני – וכי
52 לא מנתה הברייתא את דם הכליות, ואף על פי שכבר קתני דם
53 אברים, שהוא ודאי כולל את דם הכליות, אלא בהכרח עליו לתרץ
54 ולומר, תני וחדר תני – שנה התנא את הפרטים, של דם שבכל אבר
55 ואבר, ואחר כך חזר ושנה את כולם ביחד כדם האברים, ואם כן
56 תבא נמי – אף לגבי דם הלב יש לומר כן, דתני וחדר תני, ולעולם
57 דם הלב הוא הדם שבלוע בבשר הלב.
58 הגמרא מבררת את האמור בתיורין, שיש דם הבלוע בבשר הלב, ויש

12 **יום שבת קודש כ"ב ניסן ה'תשע"ב**
 13 **מצות לא תעשה שכא.**
 14 המצוה השכ"א – האזהרה שהזהרנו שלא להלך חוץ
 15 לתחום המדינה בשבת, והוא אמרו: "אל-יצא איש
 16 ממקומו ביום השביעי" (שם טו, טז). וכא בקבלה (סוטה כו):
 17 שתחום (גבול) המסע הוא מה-שנוסף על אלפים אמה
 18 מחוץ לעיר אפלו אמה אחת. והלוחף אלפים אמה לכל-רוח
 19 – מתר. ולשוון המקלףא (פרשת בשלח שם): "אל-יצא איש
 20 ממקומו" – אלו אלפים אמה. ובגמרא ערובין (ז): אמרו:
 21 "לוקין על אסור תחומין דבר תורה". ובאותה המסקתא
 22 נתבאר דיני מצוה זו.

1 שרפה בכלל (האיסור על כל המלאכות) היתה ויצאת (בנפרד)
 2 ללמד: מה שרפה מיוחדת שהיא אחת ממיתות בית דין
 3 ואינה דוחה את השבת, אף כל-שאר מיתות לא ידחו
 4 את השבת". וכבר אמרו (שבת ע.): "הבערה ללא וצאת"
 5 (יצאה הבערה מכלל המלאכות שאין חייבין עליה אלא מלקות
 6 כדן איסור של לאו), ולא נתקם (לימוד זה להלכה) אלא
 7 (מטעם אחר פרטה הכתוב, והוא מפני) לחלק וצאת, והוא
 8 שהיא חייב על כל-מלאכה ומלאכה בפני עצמה. כמו
 9 שנתבאר במקומו. ובגמרא דבגני מערבא (ירושלמי סנהדרין
 10 פרק ד הלכה ו): "ככל משבתים רבי אילא בשם רבי
 11 ינאי: מפאן לבתי-דינין שלא יהיו דנין בשבת".

המשך ביאור למס' כריתות ליום שלישי עמ' א

29 מעל בממון הקדש, להביא אשם תלוי, וחקמים פוטרים. ומכל
 30 מקום מודה רבי עקיבא, שאף שמביא אשם תלוי, אינו מביא עמו
 31 את מעילתו – את הממון שהוא משלם להקדש על מעילתו, עד
 32 שיתודע לו בבירור שמעל, שבאותו זמן יביא עמו אשם ודאי, אבל
 33 בעודו מסופק אין מוטל עליו חיוב תשלום הממון.
 34 אמר רבי טרפון, מה לזה שמביא שתי אשמות, כלומר, אין סברא
 35 שיביא עתה אשם תלוי, וכשיודע לו חטאו יביא גם אשם ודאי, בזמן
 36 שיכול להביא רק אשם אחד, אלא מביא עתה דמי מעילה וחומשה,
 37 ויביא קרבן אשם הקניו בשני סלעים, כדן אשם מעילות שנאמר בו
 38 (ויקרא ה טו) 'והביא את אשמו לה' איל תמים מן הצאן בערך כסף
 39 שקלים בשקל הקדש לאשם, ויעשה תנאי ויאמר כך, אם ודאי
 40 מעילתי, הרי זו – ממון זה שהבאתי הוא דמי מעילתי, ובהמה זו היא
 41 אשמי. ואם ספק מעילתי, ואיני חייב להביא את דמי המעילה, הרי
 42 המעות נדרה, וקונים מהם קרבנות עולה בזמן שאין קרבנות אחרים
 43 על המזבח, והבהמה תהא קרבן אשם תלוי. והטעם שיכול להתנות
 44 כן הוא כיון שממין – מאותו סוג בהמה שהוא מביא על הודע – על
 45 חטא ידוע, והיינו אשם ודאי, הוא מביא גם על לא הודע – על חטא
 46 שאינו ידוע לו, והיינו אשם תלוי, שבשניהם מביא איל בן שתי שנים
 47 הקניו בשני סלעים.
 48 אמר רבי עקיבא, נראין דבריו של רבי טרפון במעילה מעושה,
 49 שבכך שהוא נותן את המעות מיד, הוא מרויח שהוא יכול להתנות
 50 שאם ודאי מעל יבא קרבנו אשם ודאי, ולא יצטרך להביא קרבן אחר
 51 כשיודע לו חטאו, אבל הרי שיבוא לידו של אדם ספק מעילה
 52 במאה מנה, האם לא יפה לו יותר שיביא עתה אשם תלוי בשתי
 53 סלעים, ולא יביא את הממון של אותו ספק מעילה שהוא במאה
 54 מנה, ורק אם יודע לו שחטא בודאי יצטרך להביא את ממון המעילה
 55 עם אשם ודאי. נמצא שמודה רבי עקיבא לרבי טרפון במעילה
 56 מעושה, שמוטב לו להביא עתה גם את דמי מעילתו, ולהתנות על
 57 קרבנו שיהא אשם תלוי או ודאי.

1 פטור, כיון שזהו דם השותת שאין הנפש יוצאת בו לדעתו.
 2 שנינו במשנה: דם התמצית אין חייבים עליו, רבי יהודה מחייב בדם
 3 התמצית. הגמרא מבררת את דינו של דם התמצית לגבי קרבנות:
 4 אמר רבי אלעזר, מודה רבי יהודה לענין כפרה, שיש להזות מדם
 5 הקרבנות על קרנות המזבח רק מאותו דם שהנפש יוצאת בו, ולא
 6 מדם התמצית, שנאמר (ויקרא יא) 'כי נפש הבשר בדם הוא ואני נתתי
 7 לכם על המזבח לכפר על נפשתיכם כי הדם הוא הנפש יכפר, ויש
 8 לדרוש מלשון הפסוק שרק דם שהנפש יוצאה בו, מכפר, ואילו דם
 9 שאין הנפש יוצאה בו, אינו מכפר.
 10 הגמרא מסייעת מברייתא דבריה רבי אלעזר: אמר רב נחמן בר
 11 יצחק, אף אנו נמי תנינא – שנינו כן בברייתא, דבריה רבי אלעזר,
 12 דתנינא בספרא (אחרי מות פדח), נאמר בפסוק (ויקרא יז) 'ואיש איש מבית
 13 ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני הנפש
 14 האכלת את הדם והכרתי אתה מקרב עמך, ולבאורה יכלה התורה
 15 לכתוב רק 'דם, ומה תלמוד לומר – מדוע נאמר 'כל דם, הטעם
 16 הוא לפי שנאמר לגבי קרבנות (שם יא) 'כי הדם הוא הנפש יכפר,
 17 והיינו שיש להזות על המזבח מדם הנפש של הקרבנות, ואין לי
 18 לרבות כרת באכילת דם אלא בדם קרשים, שהנפש יוצאה בו,
 19 שהוא הדם המכפר המזוהר בפסוק, אבל דם חולין ודם התמצית,
 20 שאינו מכפר בקרבנות, מניין שאף בו יש כרת, תלמוד לומר – לכך
 21 נאמר 'כל דם'. ומסיים רב נחמן בר יצחק את ראייתו: הרי קתם
 22 סיפרא מני – כדעת מי היא, כרבי יהודה היא, ומוכח שהוא סובר
 23 שרק לגבי איסור אכילת דם ריבתה התורה את דם התמצית, ואילו
 24 לגבי כפרת קדשים יש צורך דוקא בדם שהנפש יוצאת בו.

משנה

25 משנתנו עוסקת באדם המסופק אם מעל, האם יש עליו חיוב אשם
 26 תלוי, והאם הוא יכול להביא ולהתנות באשם ודאי קודם שנודע לו
 27 שחטא: רבי עקיבא מחייב על ספק מעילה – אדם שמסתפק אם

גמרא

שנינו במשנה: רבי עקיבא מחייב על ספק מעילה אשם תלוי, וחכמים פוטרים. מביאה הגמרא ברייתא בענין זה: **תָּנּוּ רַבִּינָן בְּרִייתָא, נֹאמֵר בְּפֹסֶק לְגַבֵּי אִשָּׁם תְּלוּי (ויקרא ה ט) 'וְאִם נֶפֶשׁ בִּי תִחַטָּא וְעִשְׂתָּה אֶחָת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְלֹא יָדַע וְאִשָּׁם וְנֶשְׂא עֹנֹו, וְיֵש לְדֹרוֹשׁ מִמָּה שֶׁנֹּאמַר 'וְאִם נֶפֶשׁ', שְׂבֵא הַפֶּסֶק לְחַיִּיב עַל סִפְק מְעִילוֹת אִשָּׁם תְּלוּי, דְּכַרִּי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחַכְמַיִם חוֹלְקִים וּפְּוֹטְרִים בְּסִפְק מְעִילוֹת אִפִּילוּ מֵאִשָּׁם תְּלוּי.**

מבררת הגמרא: **לִימָא כְּהָא קָא מִיפְלַגִּי – שְׂמָא נֹאמַר שְׂבֵדְבַר זֶה נִחְלָקוּ רַבִּי עֲקִיבָא וְחַכְמַיִם, דְּרַבִּי עֲקִיבָא כְּכַר, לְמַדִּין עֲלִיּוֹן מְתַחְתָּו, וְכִיּוֹן שְׂבֵא אַחֲרָה בְּתוֹרָה תְּחִלָּה פִּרְשַׁת מְעִילוֹת (שם ה טו) שְׂהַמְעֵל בְּהַקְדֵּשׁ חַיִּיב אִשָּׁם, וְנֹאמַר זֶה אַחֲרָה פִּרְשַׁת אִשָּׁם תְּלוּי (שם ה טז) שְׂהַמְסוּפֶק אִם חֵטָא מְבִיא אִשָּׁם תְּלוּי, לּוֹמְדִים אֵת הַפִּרְשָׁה הַעֲלִינָה שֶׁל מְעִילוֹת מֵהַתְּחִתּוֹנָה שֶׁל אִשָּׁם תְּלוּי, שְׂבֵסִפְק מְעִילוֹת יֵשׁ אִשָּׁם תְּלוּי. וְאִילוּ רַבִּינָן כְּכַר שְׂאִין לְמַדִּין עֲלִיּוֹן מְתַחְתָּו, וְכִיּוֹן שְׂלֵא נֹאמַר בְּפִירוּשׁ דִּין אִשָּׁם תְּלוּי בְּסִפְק מְעִילָה, אִין חַיִּיבִים בּו אִשָּׁם תְּלוּי. דוּחָה הַגְּמָרָא: אִמֵּר רַב פִּפְסָא, דְּכּוּלֵּי עֲלָמָא – לְדַבְרֵי הַכֵּל, בְּכֵל הַתּוֹרָה לְמַדִּין עֲלִיּוֹן מְתַחְתָּו, וְהִרְאִיָּה לְכַר, דָּאִם בְּן – שְׂהֵרִי אִם נֹאמַר שְׂלֵדַעַת חַכְמַיִם אִין לּוֹמְדִים עֲלִיּוֹן מְתַחְתָּו, צִפּוֹן בְּכֵן בְּקַר לֹא מְשַׁבְּחַת לְהוֹ – לֹא הִיוּ חַכְמַיִם לּוֹמְדִים דִּין זֶה, שְׂקַדְשֵׁי קַדְשֵׁים הַבַּיִם מְבִן הַבְּקַר נִשְׁחָטִים בְּעֵד צִפּוֹן שֶׁל הַמּוֹבַח, שְׂהֵרִי דִין זֶה נֶלְמַד (ובחסים תנא) בְּלִימַד שֶׁל בִּצְרָא מְתַחְתָּו, אֲלָא, הָכָא הֵינּוּ מְעִילֵי דְרַבִּינָן דְּפִפְסָא – כֵּאֵן, בְּרִייתָא, זֶה טַעֲמֵם שֶׁל חַכְמַיִם שְׂפּוֹטְרִים סִפְק מְעִילוֹת מֵאִשָּׁם תְּלוּי, דְּגַמְרִי – כִּיּוֹן שְׂהֵם לּוֹמְדִים דִּין זֶה בְּגִזְרָה שְׂהַ מְצוֹת' מְצוֹת' מְתַפְּסָתָא, שְׂגַם לְגַבֵּי אִשָּׁם תְּלוּי וְגַם לְגַבֵּי חֵטָא נֹאמְרָה תִּיבַת מְצוֹת', וְיֵש לְדֹרוֹשׁ, מַה לְהֵלֵן, לְגַבֵּי חַיִּיב חֵטָא, מְדוּבַר בְּדָבָר שְׂחַיִּיבִין עַל זְדוּנָה בְּרַת וְעַל שְׂגָתָה חֵטָא (וְעַל סְפִיקוֹ אִשָּׁם תְּלוּי), אִף כֵּן דְּבַר שְׂחַיִּיבִין עַל זְדוּנָה בְּרַת וְעַל (סִפְקוֹ) [שְׂגָתָה] חֵטָא, (וְעַל שְׂגָתָה) [מְבִיא עַל סְפִיקוֹ] אִשָּׁם תְּלוּי, לְאִפְּסִיק – לְהוֹצִיא מִכֵּלל זֶה סִפְק מְעִילָה, דָּאִין תִּיבִין עַל זְדוּנָה בְּרַת, דְּתַנְיָא – שְׂהֵרִי שְׂנִינּוּ כֵן בְּרִייתָא, אִדָּם שְׂחַיִּיב מְעִילָה, רַבִּי אֹמְרֵי, בְּמִיתָה – חַיִּיב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם, וְחַכְמַיִם אֹמְרִים, בְּאִתְּרָה – אִינוּ עוֹבַר מְבִיא עַל אִיסוּר לֹא, וְעַל כֵּל פְּנִים לְדַבְרֵי שְׂנִינּוּ אִין חַיִּיב כְּרַת, וְלִכּוֹן סוֹבְרִים חַכְמַיִם שְׂאִין חַיִּיבִים עַל סְפִיקוֹ אִשָּׁם תְּלוּי.**

רב פפא מבאר עתה את טעמו של רבי עקיבא: **וְרַבִּי עֲקִיבָא הַמְחִיִּיב סִפְק מְעִילָה בְּאִשָּׁם תְּלוּי, כְּכַר שֶׁאִנְּמֵם דּוֹרְשִׁים אֵת דִּין אִשָּׁם תְּלוּי בְּגִזְרָה שְׂהַ מְחֵטָא, אִךְ כִּי יִלְפִינּוּ – מַה שְׂלּוֹמְדִים אִשָּׁם תְּלוּי בְּגִזְרָה שְׂהַ שֶׁל מְצוֹת' מְצוֹת' מְתַפְּסָתָא חֵלְב, לְהֵכִי הוּא דִּילְפִינּוּ – לְעַנְיָן זֶה בְּלִבְד לּוֹמְדִים אֹתוֹ, מַה לְהֵלֵן – כְּמוֹ שְׂחֵטָא חֵלְב בֹּאָה בְּקַבּוּעָה – אִין חִילּוֹק בְּהַבָּתָה בִּין עֵנִי לְעֵשִׂיר, אֲלָא כּוֹלֵם מְבִיאִים שְׂעִירַת עִזִּים אֹו כְּבִשָׂה, אִף בָּאָן, בְּאִשָּׁם תְּלוּי, חַיִּיב הוּא בְּקַבּוּעָה, כְּלוּמַר בְּחֵטָא שְׂעוּשָׁה שְׂגָתָה קְבוּעַ, לְאִפְּסִיק עוֹלָה וְיוֹרֵד דְּלֹא – לְהוֹצִיא וְלַמְעַט חֵטָאִים שְׂמַבִּיאִים עַל שְׂגָתָם קֶרְבֵן עוֹלָה וְיוֹרֵד, שְׂהַעֲשִׂיר מְבִיא יוֹתֵר מֵהַעֲנֵי, כְּגוֹן שְׂבּוּעַת הַעֲדוֹת וְשׂוֹבְעַת בִּישׁוּי, וְטוֹמָאֵת מְקַדֵּשׁ וְקִדְשֵׁי, שְׂאִין מְבִיאִים עַל סְפִיקָם אִשָּׁם תְּלוּי.**

ממשיכה הגמרא ומבארת: **וְאִילוּ רַבִּינָן כְּכַר, אִין גְּזִירָה שְׂהַ נִדְרַשַׁת לְמַחְצָה, אֲלָא כִּיּוֹן שְׂהַשׂוֹרְתָה הַתּוֹרָה חֵטָא קְבוּעָה לְאִשָּׁם תְּלוּי, יֵש לְדַמּוּתָם לְכֵל עֵנִין, וְאִף לְעַנְיָן זֶה שְׂאִין חַיִּיב אִשָּׁם תְּלוּי אֲלָא עַל דְּבַר שְׂחַיִּיבִים עַל זְדוּנָה כְּרַת, וְלֹא בְּמַעֲלָה שְׂאִין עַל זְדוּנָה כְּרַת.**

תמדה הגמרא: **מְכַלְל – מִשְׁמַע מְדַבְרִיךְ, דְּרַבִּי עֲקִיבָא כְּכַר שְׂוֵש גְּזִירָה שְׂהַ לְמַחְצָה, וְהֵרִי אִין הַדְּבַר כֵּן, אֲלָא לְדַבְרֵי הַכֵּל אִין גִּזְרָה שְׂהַ נִדְרַשַׁת לְמַחְצָה. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא, אֲלָא, דְּכּוּלֵּי עֲלָמָא – לְדַבְרֵי הַכֵּל, בְּכֵל הַתּוֹרָה אִין דּוֹרְשִׁים גְּזִירָה שְׂהַ לְמַחְצָה, וְהִירֵי רֹאוּי לְלַמּוֹד מְחֵטָא שְׂאִין אִשָּׁם תְּלוּי בֹא עַל סִפְק מְעִילָה, אֲלָא הֵינּוּ מְעֵטָא – זֶה טַעֲמֵם דְּרַבִּי עֲקִיבָא שְׂכַאן שְׂכַאן בֹּאָה הַגְּזִירָה שְׂהַ רַק לְמַחְצָה, כִּיּוֹן דָּאִמֵּר קְרָא בְּפִרְשַׁת אִשָּׁם תְּלוּי (שם ה טז) 'וְאִם נֶפֶשׁ בִּי תִחַטָּא, וְיֵי' הַאֲמוֹר בְּתַחֲלִיל הַפִּרְשָׁה מוֹסִיף עַל עֲנִין רֹאשׁוֹן, וְהֵינּוּ עַל פִּרְשַׁת מְעִילוֹת הַאֲמוֹרָה לְפָנֵי כֵן, וְיִלְמַד עֲלִיּוֹן מְתַחְתָּו – תְּלַמַּד פִּרְשַׁת**

מעילות מפרשת אשם תלוי, שבספק מעילות יש חיוב אשם תלוי, והיקש זה מוכיח שכאן נאמרה הגזירה שוה רק למחצה, ובאה רק למעט חיוב אשם תלוי מדברים ששגגתן בקרבן עולה ויורד, ולא ללמד שאין אשם תלוי בספק מעילה, אף שאין בודונה כרת. ממשיכה הגמרא לבאר: **וְאִילוּ רַבִּינָן כְּכַר, תְּחִתָּו הוּא דְּגַמְרָא מְעִילִין – יֵש לְלַמּוֹד אֵת פִּרְשַׁת אִשָּׁם תְּלוּי מִפִּרְשַׁת מְעִילוֹת, לְעַנְיָן זֶה שְׂאִשָּׁם תְּלוּי נִקְנָה דּוּקָא בְּכִסְפָּא שְׂקָלִים – בְּשֵׁנִי שְׂקָלֵי כִסְפָּא, וְכְמוֹ שְׂכַתְּבָה הַתּוֹרָה לְגַבֵּי אִשָּׁם וְדֹאֵי שֶׁל מְעִילוֹת, שְׂנֹאמַר (שם ה טז) 'נֶפֶשׁ בִּי תִחַטָּא מִזֶּל וְחֵטָאָה בְּשִׁגְגָה מְקַדְשֵׁי ה' וְהִבִּיא אֶת אִשָּׁמוּ לַה' אִיל תְּמִיִם מִן הַצֹּאן בְּעֶרְפֶּךָ כִּסֶּף שְׂקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאִשָּׁם, ו'שְׂקָלִים' זֶה לְשׁוֹן רַבִּים, וְיֵש לְלַמּוֹד מְכַר שְׂהַאֲשֵׁם נִקְנָה בְּשֵׁנִי שְׂקָלִים. וְכִיּוֹן שֵׁשׁ דְּבַר אַחַר לְלַמּוֹד מְהוּי' הַמוֹסִיף, סוֹבְרִים חַכְמַיִם שְׂעִדִּף לְלַמּוֹד אֵת זֶה מֵאִשָּׁר לְלַמּוֹד מִמֵּנוּ אִשָּׁם תְּלוּי בְּמַעֲלָה, שְׂאֹו נִצְטַרַךְ לְדֹרוֹשׁ אֵת הַגְּזִירָה שְׂהַ לְמַחְצָה. וְאִילוּ רַבִּי עֲקִיבָא כְּכַר שְׂאִין הִיקֵּשׁ לְמַחְצָה, וְכְמוֹ שְׂלּוֹמְדִים אֵת הַתְּחִתּוֹן מְעִילִין לְחַיִּיב הַבָּאֵת אִשָּׁם תְּלוּי דּוּקָא בְּשֵׁנִי שְׂקָלֵי כִסְפָּא, כֵּךְ יֵש לְלַמּוֹד עֲלִיּוֹן מְתַחְתָּו שֵׁשׁ חַיִּיב אִשָּׁם תְּלוּי בְּסִפְק מְעִילוֹת.**

תמדה הגמרא: **מְכַלְל – מִשְׁמַע מְדַבְרִיךְ דְּרַבִּינָן כְּכַר שֵׁשׁ הִיקֵּשׁ לְמַחְצָה, וְהָא קְרִימָא לָן – וְהֵרִי מְקוּבַל בִּידְעִין דָּאִין הִיקֵּשׁ לְמַחְצָה. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: אֲלָא דְּכּוּלֵּי עֲלָמָא סוֹבְרִים, שְׂבֵכֵל הַתּוֹרָה אִין הִיקֵּשׁ לְמַחְצָה, וְהָכָא, לְגַבֵּי כִסֶּף מְעִילָה, הֵינּוּ מְעֵטָא דְרַבִּינָן שְׂאִין הַהִיקֵּשׁ מִלְּמַד שֵׁשׁ אִשָּׁם תְּלוּי עַל סִפְק מְעִילָה, כִּיּוֹן דְּגַמְרִי – שְׂהֵם לּוֹמְדִים אִשָּׁם תְּלוּי בְּגִזְרָה שְׂהַ שֶׁל מְצוֹת' מְצוֹת' מְחֵטָא קְבוּעָה, שְׂאִין אִשָּׁם תְּלוּי בֹא אֲלָא עַל דְּבַר שְׂחַיִּיבִים עַל זְדוּנָה כְּרַת, וְכְמוֹ שְׂהַתְּבַאֵר לְעִיל, וְגִזְרָה שְׂהַ זֶה אֲפִיקָה מְתַקֵּינָא – הוֹצִיאָה אֵת הַדִּין זֶה מִכֵּלל הַהִיקֵּשׁ שֶׁל שְׂתֵי הַפִּרְשׁוֹת זֶה לְזֶה, וּמְלַמַּד שְׂאִין חַיִּיב אִשָּׁם תְּלוּי בְּסִפְק מְעִילוֹת, כִּיּוֹן שְׂאִין בּוֹדוֹנָה כְּרַת, וְנִשְׂאֵר הַהִיקֵּשׁ רַק כְּדִי לְלַמּוֹד אֵת הַדִּין שְׂאִשָּׁם תְּלוּי צָרִיךְ לְהַקְנוֹת בְּכִסֶּף שְׂקָלִים כְּמוֹ אִשָּׁם וְדֹאֵי שֶׁל מְעִילוֹת.**

ממשיכה הגמרא ומבארת: **וְרַבִּי עֲקִיבָא, שְׂסוֹבֵר שְׂהַהִיקֵּשׁ בֹּא לְלַמּוֹד שֵׁשׁ בְּסִפְק מְעִילָה חַיִּיב אִשָּׁם תְּלוּי, וְלֹא לְלַמּוֹד שְׂאִשָּׁם תְּלוּי צָרִיךְ לְקַנּוֹתוֹ בְּכִסֶּף שְׂקָלִים, דִּין אִשָּׁם תְּלוּי שְׂנִקְנָה בְּכִסְפָּא שְׂקָלִים, נִפְקָא לִיה – הוּא לּוֹמַד מִפְּסוֹק (קט טז) 'וְאֵת תּוֹרַת הָאִשָּׁם, וְלִשׁוֹן זֶה בֹּאָה לְלַמּוֹד שְׂתוֹרָה אַחַת – דִּין שְׂהַ הוּא לְכֵל הָאִשְׂמוֹת, לְלַמּוֹד לְכֵל אִשָּׁם דְּכִסְפָּא שְׂקָלִים הוּא בֹּא, וְאִף אִשָּׁם תְּלוּי בְּכֵלל.**

מבארת הגמרא את דעת חכמים: **וְרַבִּינָן, הַלּוֹמְדִים דִּין זֶה מִהִיקֵּשׁ, סוֹבְרִים שְׂאִי אִפְשָׁר לְלַמּוֹד זֹאת מִפְּסוֹק זֶה לְבַדּוֹ, דָּאִף עַל גַּב דְּבַתִּיב 'וְאֵת תּוֹרַת הָאִשָּׁם, אִיצְטְרִיף לְמַכְתָּב – הוֹצִרְכָה הַתּוֹרָה לְכַתּוּב גַּם 'וְאִם נֶפֶשׁ' וּמְכַר אֲנוּ דּוֹרְשִׁים שׂוּי' מוֹסִיף עַל עֲנִין רֹאשׁוֹן, וְיִלְמַד תְּחִתָּו מְעִילִין, וְהַטַּעֵם לְכַר, דָּאִי הֵינּוּ בֹאִים לְלַמּוֹד דִּין זֶה שֵׁשׁ לְקַנּוֹת אִשָּׁם בְּכִסֶּף שְׂקָלִים רַק מְצוֹת' תּוֹרַת הָאִשָּׁם, הֵנּוּ אִמְנָא – הֵינּוּ יִכּוּלִים לּוֹמַר, כִּי אִמְנָא – מַה שְׂאֵנוּ לּוֹמְדִים מִפְּסוֹק זֶה שֵׁשׁ תּוֹרָה אַחַת לְכֵל הָאִשְׂמוֹת, שְׂנִקְנָתוֹ בְּכִסֶּף שְׂקָלִים, הֵנִי מִיָּלֵי – זֶה דּוּקָא בְּשָׂאֵר אִשְׂמוֹת וְדָאִין, נּוֹסֵף עַל אִשָּׁם מְעִילוֹת שְׂבוּ נֹאמַר דִּין זֶה בְּפִירוּשׁ, וְכְגוֹן אִשָּׁם גִּזְלוֹת, אֲבָל אִשָּׁם תְּלוּי, בִּיּוֹן דְּעַל סִפְק חֵלְב קָאֲתִי – כִּיּוֹן שְׂהוּא בֹא עַל סִפְק דְּבַר שְׂשִׁגְתָו חֵטָא, כְּגוֹן אֲכִילַת חֵלְב, אִימָא – שְׂמָא נֹאמַר שְׂלֵא יְהֵא סְפִיקוֹ חֵמּוֹר מְוִדָּא, מַה וְדָאָ – וְכִשֶׁם שְׂכִשְׂדוֹ לּוֹ בְּבִירוֹ שְׂעֵבַר בְּשׁוּגַע עַל אִיסוּר אֲכִילַת חֵלְב, אִינוּ מְבִיא אֲלָא חֵטָאֵת בַּת דְּנִקָּא – חֵטָאֵת הַקְּנוּיָה אִפִּילוּ בְּמִטְבַּע קִטְנָה בִּיּוֹתֵר, שְׂשִׂמָה 'דְּנָקָא, אִף סְפִיקוֹ מְבִיא אִשָּׁם תְּלוּי בַּר דְּנִקָּא, וְאִינוּ צָרִיךְ לְקַנּוֹת אִשָּׁם בְּכִסֶּף שְׂקָלִים, אֲהָכִי בְּתַב רְחִמָּנָא – לִכּוֹן הוֹצִרְכָה הַתּוֹרָה לְכַתּוּב בְּפִרְשַׁת אִשָּׁם תְּלוּי 'וְאִם נֶפֶשׁ', וְיֵי' מוֹסִיף עַל עֲנִין רֹאשׁוֹן, לְלַמּוֹד שְׂאִין אִשָּׁם תְּלוּי יֵש לְקַנּוֹת בְּכִסֶּף שְׂקָלִים, כְּמוֹ בְּאִשָּׁם וְדֹאֵי הַאֲמוֹר בְּפִרְשָׁה הַקּוּדְמַת.**

מקשה הגמרא: **הָא נִיקָא – בִּיאוֹר זֶה, שְׂרַבִּי עֲקִיבָא אִינוּ לּוֹמַד אֵת הַהִיקֵּשׁ כֵּלל, מוֹבֵן לְמָאן דְּרִישֵׁי – לְדַעַת מִי שְׂסוֹבֵר שְׂנִיתָן לְדֹרוֹשׁ מִהַפְּסוֹק 'וְאֵת תּוֹרַת הָאִשָּׁם' שֵׁשׁ דִּין שְׂהַ לְכֵל הָאִשְׂמוֹת, אֲלָא לְמָאן דְּלֹא דְרִישֵׁי 'וְאֵת תּוֹרַת הָאִשָּׁם', מֵאִי אִיבָא לְמִימַר – כִּיצַד**

1 ניתן לבאר את שיטת רבי עקיבא, ומנין הוא לומד שאשם תלוי צריך
2 להקנות בכסף שקלים. מתרצת הגמרא: לדברי מאן דאמר זה, יליף
3 – לומד רבי עקיבא גזירה שוה 'בְּעֶרְכָּךְ' 'בְּעֶרְכָּךְ' מֵאֲשָׁם מְעִילָה,
4 שנאמר באשם מעילה (ויקרא ה טו) 'וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַה' אֵיל תְּמִים מִן
5 הַצֵּאֵן בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאֲשָׁם, ולומדים ממנו לכל
6 האשמות האחרים שנאמרה בהם לשון זו, ובכללם אשם תלוי
7 שנאמר בו (שם ה יח) 'וְהֵבִיא אֵיל תְּמִים מִן הַצֵּאֵן בְּעֶרְכָּךְ לְאֲשָׁם אֶל
8 הַבְּהֵן, וכמו שבאשם מעילה נאמר בפירוש שיש להביאו בכסף
9 שקלים, כך את שאר האשמות יש להביא בכסף שקלים, ואף את
10 אשם תלוי.

11 מקשה הגמרא: לדעת הסוברים שאין דורשים לשון 'תורת', ולומדים
12 דין זה מלשון 'בערכך', אם כן יקשה, אֲשָׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה, דלֹא קָתַב
13 בָּהּ הַפְּסוּק לְשׁוֹן 'בְּעֶרְכָּךְ', מנין שיש להביא אשם בכסף שקלים.
14 מתרצת הגמרא: ילפינן – לומדים זאת בגזירה שוה 'אֵיל' 'אֵיל',
15 שנאמר באשם מעילות (שם ה טו) 'וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַה' אֵיל תְּמִים מִן
16 הַצֵּאֵן, ונאמר באשם שפחה חרופה (שם ט כא) 'וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַה'
17 אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵיל אֲשָׁם, וכמו שבאשם מעילות אמרה תורה
18 שיביאו בכסף שקלים, אף בשפחה חרופה עליו להביאו דוקא בכסף
19 שקלים.

20 שנינו במשנה: ומוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָא כּו' שאינו מביא את מעילתו וכו',
21 אמר רבי טרפון, מה לזה מביא שתי אשמות, אלא מביא מעילה
22 וחומשה, ויביא אשם בשני סלעים ויאמר: אם ודאי מעלתי, זו מעילתי
23 וזו אשמי, וְאִם כֶּסֶף מעלתי, המעות נדבה ואשם תלוי.

24 הגמרא מבררת את הלשון שנקט רבי טרפון. מקשה הגמרא: מֵאֵי
25 קָאָמַר – מהי כוונת רבי טרפון שאותו אדם אומר 'אם ספק מעלתי,
26 והרי כל הנדון של משנתנו הוא באדם שיש לו ספק אם מעל, ועליו
27 להביא אשם תלוי, ואילו מלשון רבי טרפון משמע שיש צד שמעל
28 בודאי. מתרצת הגמרא: אָמַר רַבָּא, תְּנִי – יש לשנות במשנה 'אִם
29 בַּסְּפִיקוֹ עוֹמֵד לְעוֹלָם, יְהֵא אֲשָׁם תְּלוּי', כלומר, אם ישאר לעולם
30 בספיקו ולא יתברר לו בודאות שמעל, ישאר הקרבן אשם תלוי.

31 שנינו במשנה: שְׂמִינִין שִׁפְחָה עַל הוֹדֵעַ מִבְּיָאוֹ עַל שְׁלֵא הוֹדֵעַ.
32 מקשה הגמרא: כיצד אמר רבי טרפון שיכול להביא אשם אחד
33 ולהיפטר, והרי סוף סוף, כִּי מְתִירָה לֵיהּ – כשיתברר לו שחטא
34 בודאי, בְּעֵי לְאִיתוּי – יצטרך להביא אֲשָׁם וְדָא, וכמו שהמסופק אם
35 עבר על חטא ששגגתו אשם, מביא אשם תלוי, אך אם מתברר לו
36 לאחר זמן שחטא בודאות, חזר ומביא אשם ודאי, ואם כן כיצד אמר
37 כאן רבי טרפון שהוא יכול להתנות על אשמו ולהפטר בקרבן אחד.
38 מתרצת הגמרא: אָמַר רַבָּא, מְדַבְּרֵי שְׁנֵיהֶם נִלְמַד – יש ללמוד מדברי
39 רבי טרפון ורבי עקיבא, הסוברים לגבי מעילה מועטת שיכול להביא
40 קרבן אחד ולהתנות עליו, דְּאֲשָׁם וְדָא, לֹא בְּעֵי – אינו צריך יְדִיעָה
41 לְבִתְחִלָּה, אלא אף אם הביא אשם כשעדיין לא נודע לו בודאות
42 שחטא, והתנה שאם יתברר לו שחטא יהא זה אשם ודאי, נפטר

43 לגמרי, וכשיתברר לו לאחר זמן שחטא לא יצטרך לחזור ולהביא
44 אשם אחר.

משנה

45 הרישא של משנתנו מביאה דין נוסף מחמת הכלל האמור במשנה
46 לעיל (כב), שאותו מין קרבן בא באשם ודאי ובאשם תלוי. אשה
47 היולדת או מפילה ולד צריכה להביא שני קרבנות, אחד חטאת ואחד
48 עולה. אך אם הפילה ולד שאין לו דמות אדם, פטורה, כמבואר
49 במשנה לעיל (ג). אם יש ספק מה הפילה, מביאה קרבנות אלו מספק,
50 ועל העולה יכולה היא לעשות תנאי, שאם אינה חייבת בה תהיה
51 העולה נדבה, ונאכלת לכהנים ממה נפשך, או בתורת חובה או
52 בתורת נדבה. אמנם על החטאת אינה יכולה להתנות, כיון שאינה
53 קריבה בנדבה, ולכן מביאה אותה מספק כדי שתותר לאכול
54 בקדשים, אך אינה נאכלת לכהנים, כיון שחטאת העוף אינה נשחטת
55 אלא נמלקת, ואם אינה חייבת בה והיא חולין, מליקתה עושה אותה
56 נבילה.

57 הָאִשָּׁה שֶׁהֵבִיָּאָה חֲטָאת הָעוֹף עַל נֶפֶל, והיה לה ספק אם הוא ולד
58 שיש לו צורת אדם, המחייב קרבן, או לא, [אם] עַד שְׁלֵא נִמְלְקָה
59 החטאת נוֹדֵעַ לָהּ שְׂלִידָה וְדָא – שילדה ולד המחייב בקרבן, והיינו
60 שיש לו צורת אדם, תַּעֲשִׂינָהּ וְדָא – תוקרב החטאת בתורת ודאי
61 ותאכל לכהנים. והטעם לכך, כיון שְׂמִינִין שִׁפְחָה מִבְּיָאוֹ עַל הוֹדֵעַ –
62 על חיוב של לידה ודאית, היא מִבְּיָאוֹ עַל לֹא הוֹדֵעַ – על ספק לידה,
63 וממילא קודם הקרבת הקרבן אפשר לשנותו מספק לודאי.

64 המשנה עוברת עתה לרון באופנים בהם מתחייב האדם באשם תלוי:
65 היו לפני האדם חֲתִיכָה שֶׁל בָּשָׂר חוֹלִין וְחֲתִיכָה שֶׁל בָּשָׂר הַקֹּדֶשׁ,
66 וְאָכַל אֶחָת מֵהֶן, וְאִין יוֹדֵעַ אֵיזָה מֵהֶן אָכַל, פְּטוּר מֵאֲשָׁם תְּלוּי,
67 וכדעת חכמים במשנה לעיל (ע"א) שאין אשם תלוי בא על ספק
68 מעילה. רַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּב אֲשָׁם תְּלוּי, וכשיטתו שם, שספק מעילה
69 מחייב באשם תלוי. אך אם לאחר שאכל את האחת, אָכַל גַּם אֶת
70 הַשְּׁנֵינִי, ונמצא שאכל בודאי גם את החתיכה של ההקדש, מִבְּיָאוֹ
71 אֲשָׁם וְדָא, שהרי ידוע לו בודאות שאכל הקדש, ואף שאינו יודע
72 איזו משתי החתיכות היתה של הקדש.

73 המשנה מביאה מחלוקת באופן ששני אנשים אכלו את שתי
74 החתיכות: אם אָכַל אֶחָד אֶת החתיכה הַרְּאִשׁוֹנָה, וְכָא אִדָּם אֶחָד
75 וְאָכַל אֶת החתיכה הַשְּׁנֵינִי, ולא ידוע איזו חתיכה היתה של הקדש
76 ואיזו של חולין, זֶה מִבְּיָאוֹ אֲשָׁם תְּלוּי, וְזֶה מִבְּיָאוֹ אֲשָׁם תְּלוּי, שהרי
77 כל אחד מהם מסופק אם אכל בשר הקדש, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא,
78 וכשיטתו לעיל שעל ספק מעילה חייב האדם להביא אשם תלוי. רַבִּי
79 שְׂמֵעוֹן אֹמֵר, שְׁנֵיהֶן מִבְּיָאוֹ אֲשָׁם אֶחָד, ומתנים זה עם זה שאותו
80 אחד שאינו חייב בקרבן ימחל לחבירו על חלקו בקרבן, ונמצא
81 שהקרבן כולו שייך לאותו שחייב בו. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר,

1 רַבָּה בַּר אַבִּינָה אָמַר רַב שֶׁשֶׁת, וְאָמְרֵי לָהּ אָמַר רַבִּי אַבְהוֹ אָמַר רַב
2 שֶׁשֶׁת – ויש אומרים שרבי אבהו אמר זאת בשם רב ששת, מְקַבְּל
3 מֵתְנָה, שְׂאֵמַר לְאַחַד שְׂבָאָת מֵתְנָה לִידוֹ חוּכָה בַּהּ, מֵתְנָה זֶה
4 תִּכְבֵּל, או שאמר 'מתנה זו מבוטלת', או שאמר 'מתנה זו אי אפשי

5 בָּהּ, דְּבָרֵי קַיִמִין והמתנה מבוטלת. אבל אם אמר 'מתנה זו בְּמִילָה
6 [היא]', או שאמר 'מתנה זו אֵינָה מֵתְנָה', לֹא אָמַר כְּלוּם, והמתנה
7 קיימת בעל כרחו.